

3. План рахунків бухгалтерського обліку, затверджений наказом Міністерства України від 30.11.2017 р. № 1135, [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.

4. Турило А. М., Кравчук Ю. Б., Турило А. А. Управління витратами підприємства: Навч. посібник. /А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турило – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.

5. Хом'як Р.Л. Бухгалтерський облік в Україні. Навч. посібник. /Р.Л. Хом'як – Львів.: НУ, 2008.–1224с.

КОВАЛЬЧУК ІРИНА ЄВГЕНІВНА,
ст. викладач кафедри
менеджменту та управління економічними процесами,
ПІРЧАК ОЛЕНА ІНОКЕНТІЇВНА,
Магістр зі спеціальності «Менеджмент організацій»,
Мукачівського державного університету

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ФІНАНСУВАННЯ ПРИВАТНИХ НАВЧАЛЬНО - ВИХОВНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ НВК «ЕММАНУЇЛ»)

Перехід до ринкових відносин господарювання сприяв появі недержавних навчальних закладів на ринку освітніх послуг, які функціонують на платній основі. Приватна освіта дедалі більше користується попитом у населення, про що свідчить кількість приватних навчально-виховних закладів в Україні. Проте більшість з них стикаються з фінансовими проблемами, які пов'язані з нестачею коштів на оплату освітніх послуг та недостатньою увагою з боку держави до підтримки навчальних закладів нового типу.

Проблемам розвитку приватної освіти приділяли увагу такі науковці як К. Ромащенко, Т. Ромащенко, В. Євтушевський, О. Сидоренко. Проте існує потреба більш поглибленого вивчення фінансових проблем приватних навчально-виховних закладів в Україні.

За останні роки зросла кількість приватних НВЗ (навчально-виховних закладів) в Україні. Серед усіх дітей приблизно кожен двохсотий вчиться в

приватній школі: загалом таких учнів близько 23,5 тисячі на всю країну, що становить лише 0,6% від загального числа школярів. [1, с. 2] Вчителі приватних шкіл охоплюють більшу кількість учнів, ніж державні освітні заклади (див. рис. 1). На одного вчителя приблизно припадає 5-6 учнів, тоді як у звичайних середніх школах учитель займається з 8-9 учнями. [2, с. 4]

Рис 1. Навчання у приватних українських школах

Більшість державних шкіл в Україні так і фінансуються через централізовану бухгалтерію, не мають спеціальних рахунків для збору коштів за додаткові освітні послуги чи шкільну продукцію. Приблизно 60% населення вірять у повернення до «безоплатної освіти», але 100 % фінансування освіти є

безперспективним: коштів із бюджету ніколи не вистачатиме. [3, с. 1] Принаймні, допоки економіка країни не стане фінансово спроможною.

Вартість та собівартість освіти з кожним роком підвищується, а ринок освітніх послуг потребує запровадження інноваційних технологій. Все це змушує винаходити та шукати альтернативні джерела соціальних інвестицій, а українське суспільство переходити від режиму бюджетного утримання своєї системи освіти до режиму інвестування в неї. Наразі основним інвестором освіти виступає держава, проте приховано зростає участь у фінансуванні навчальних закладів родин учнів, зацікавлених громадських об'єднань, благодійних фондів, релігійних організацій, меценатів і майбутніх роботодавців.

Головною проблемою організаційно-управлінського характеру, які заважають ефективній роботі школи, є брак коштів, надлишковий бюрократизм і зайва «паперова» робота.

Необхідно зауважити, що від бюрократизму потерпають як комунальні, так і приватні загальноосвітні навчальні заклади, які не отримуючи жодної копійки бюджетних коштів, повинні стовідсотково виконувати всі приписи та забаганки місцевих управлінь освітою. В Україні після майже тридцяти років побудови демократії відсутні «незалежні» загальноосвітні школи.

Робота приватних шкіл приблизно на 90% регламентована державою і практично мало чим відрізняється від звичайної школи. Тому приватні навчальні заклади стикаються з аналогічними проблемами, що й державні. Аби подолати їх, необхідно у рамках реформи здійснити такі кроки [4, с. 2]:

- зменшити кількість працівників-дармоїдів та зробити процес навчання цікавим, різнобічним (наприклад, використовувати цікавий дидактичний матеріал, самостійність шкіл у виборі програм, підручників, зменшити відповідальність шкіл за все, що не стосується навчальної діяльності);

- скасувати звітність шкіл за різноманітною несуттєвою інформацією, яка не має прямого відношення до навчальної діяльності (для мінімізації паперової роботи);

- передати відповідальність батькам за виховання власних дітей, за їх

здоров'я;

- заборонити регіональним департаментам вимагати одні й ті ж самі звіти від школи в різні відділи (вони повинні узгоджувати між собою свою роботу, аби зменшити бюрократію);

- зменшити кількість перевірок, збільшити дієву та своєчасну методичну допомогу;

- всебічна реформа системи освіти;

- споживачу (батькам і дітям) вибирати самостійно навчальний заклад;

- забезпечення якісними кадрами;

- використання та узагальнення досвіду вчителів-професіоналів;

- підняття престижу учительської праці;

- системне удосконалення ЗНО;

- соціальна звітність;

- повернути довіру держави вчителю;

- підвищити матеріальне благополуччя педпрацівників, їх фінансове заохочення;

- право школи мати власний навчальний план.

Найбільш гостро для розвитку сучасної приватної освіти стоїть проблема фінансування. Проаналізуємо основні фінансові проблеми приватного навчального закладу «Єммануїл» у місті Мукачево. Існує заклад 5-ий рік, має досвід, але не має мінімального фінансування від держави. Підтримують його різні громадські організації, тому що кількість учнів не покриває потреби школи. Єдине, що отримали з боку місцевої влади у 2017 році - новорічні подарунки для дітей цього приватного закладу.

З огляду на таку ситуацію, приватні освітні заклади повинні самостійно шукати можливості фінансування і розуміти, що пропозиція про спрямування коштів у приватні школи з платою під тисячу доларів у місяць не буде підтримана урядом.

На протязі 5 років існування школи спостерігається динаміка росту наповнюваності класів, що може охарактеризувати непогану роботу та

організаційний ріст (див. Рис.2).

Рис 2. Аналіз наповнюваності класів приватного НВК «Еммануїл» за 2014-2018 роки

Як бачимо з рисунку 2, у 2017 році наповнюваність класів зменшилася приблизно удвічі у зв'язку з підняттям мінімальної заробітної плати в Україні з 3200 до 3723 гривень. Через нестачу додаткового фінансування організації довелося збільшити вартість навчання, і як бачимо, динаміка росту наповнюваності класів зменшилась, тому в наступному році було прийнято рішення шукати додаткові джерела коштів, щоб не збільшувати фінансове навантаження батьків. Колектив НВК прийняв рішення дотримуватись фіксованої оплати для отримувачів послуг (тобто батьків), адже стабільність - це запорука успіху.

Проаналізувавши баланс Приватного НВК «Еммануїл» 2015-2017 р.р. ми дійшли висновку, що зазвичай всі доходи дорівнюють видаткам організації (див. рис. 3). Проте такий підхід не дає можливості розвиватися, залучати висококваліфікованих фахівців та вийти на мінімальний рівень рентабельності.

Для того, аби збільшити чистий прибуток приватної школи можна піти двома шляхами:

- 1) збільшити вартість навчання - що не є перспективним, тому що призведе до зменшення кількості учнів;
- 2) пошук додаткових коштів від громадських організацій, спонсорів, або ж

отримання державних субвенцій.

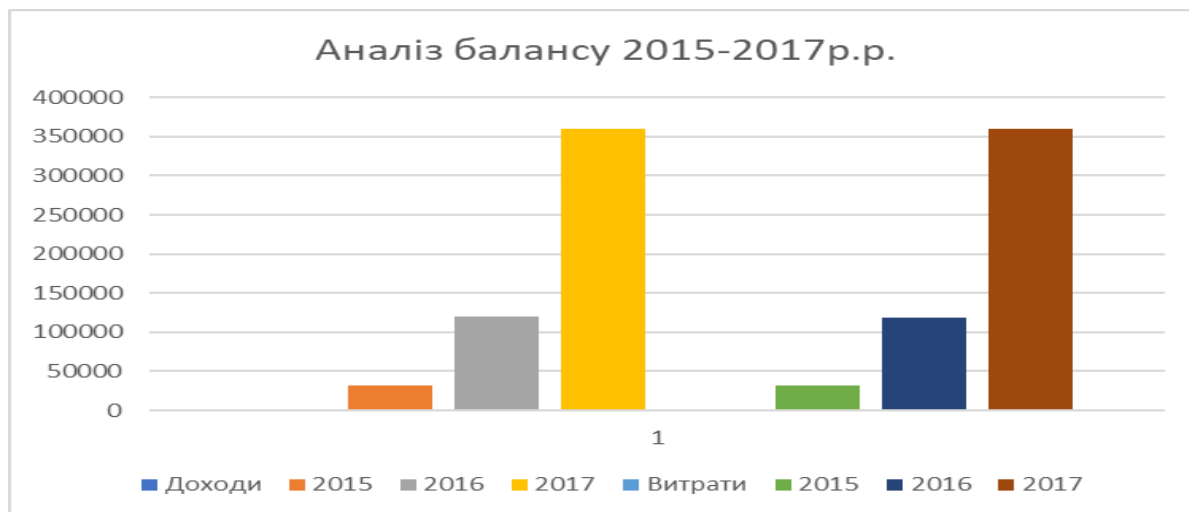

Рисунок 3. Аналіз балансу Приватного НВК «Еммануїл» за 2015-2017 р.р.

Другий варіант – найбільш економічно вигідний. Тим більше, що Законом України «Про освіту» передбачено у 2019 році в країні запровадження механізму «гроші ходять за дитиною». Тобто, якщо батьки вирішать віддати дитину в приватний заклад, держава спрямує ці кошти саме туди. Фінансування приватних загальноосвітніх закладів проводитиметься за кількістю учнів, де на кожну дитину виділятиметься «освітній кошик» (гарантований мінімум на витрати, пов'язані з навчально-виховним процесом).

Отже, приватна освіта в Україні – перспективна. Приватні навчальні заклади і надалі будуть розвиватися, тому уряд повинен підтримувати та розробляти програми їх фінансування. А підхід «гроші-за дитиною» може вирішити більшість фінансових проблем приватних навчальних закладів.

Список використаної літератури:

1. Паращенко Л. І., Барматова І. В., Белий В. І., Громовий В. В., Олексюк С. В., Паращенко Л.І. «Управління освітою та шкільна автономія погляд зі школи аналітична доповідь за результатами експертного дослідження», с.2.
2. Інформаційна система управління освітою, Закарпатська область. ІСУО. Ужгород, с.4.
3. «Слово і діло» - аналітичний портал, с. 1.
4. «Педагогічна преса» - PEDPRESA.UA – освітній портал, все про освіту в Україні та світі, с. 2

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>